

Responsabilitat Social d'Empreses, Administracions i Organitzacions: un camí vers els Territoris Responsables

Josep Maria Canyelles*

En poc temps, la pràctica de l'RSE ha passat a ocupar un lloc preeminent tant en els despatxos de l'alta direcció empresarial com en l'interès mediàtic. Enmig de la voràgine de canvis en totes les esferes que envolten el món de les organitzacions aquest enfocament de gestió ha anat adquirint cotes de presència i un inusitat interès, tot sorgint de la determinació per part de certes empreses que han comprès el gran potencial que pot aportar.

Aquest és precisament el fet que més cal ressaltar: aquesta *integració de les preocupacions de la societat en les operacions comercials* s'ha desenvolupat no tant en espais de negociació i pressió sinó en el cor més estratègic del negoci de certes empreses que han tingut la visió segons el qual el seu futur passava per aquesta especial sensibilitat.

Aquest nou sentit de la responsabilitat que les empreses adquireixen voluntàriament davant la societat s'està desenvolupant fruit de la consciència creixent de la comunitat, l'evidència de la insostenibilitat de certs models productius, la força dels clients, la pressió d'organitzacions socials i públiques... Però una anàlisi limitada en termes d'ètica i de pressió de les parts no seria vàlida per a totes les empreses. En la nova economia, les empreses tenen la necessitat de gestionar els seus actius intangibles, els seus valors corporatius, la reputació de la seva marca, el talent dels seus treballadors, tota la dimensió material que fonamenta cada cop més els processos de creació de valor.

És un nou context en què es fa evident que les pràctiques d'RSE no són cap moda sinó que s'emmarquen en estratègies d'alt nivell de les corporacions. Avui crear confiança entre les parts ha passat a ser un requeriment, fins al punt que certs condicionants ètics es van integrant en la cadena de proveïment, com anys enrere succeí amb la qualitat.

Tanmateix, no sense una certa dosi de perplexitat, el sector públic i el món de la política han observat des de fora el desenvolupament del fenomen i s'han apressat a cercar maneres d'encaixar-lo en els respectius postulats i formulació de les polítiques públiques. Des de l'òrbita de l'interès públic no podem relegar l'RSE a una mera bona pràctica singular i interessant: ben al contrari, cal trobar-hi el valor essencial que té i que es vincula íntimament a l'enfortiment de la comunitat i la construcció del país.

Sota aquest prisma és fonamental concebre que l'RS no conforma sols un paradigma de les empreses sinó de totes les organitzacions. La pròpia AP té un gran recorregut a fer-hi no sols de promoció sinó per comprometre-s'hi, i aquest serà un dels reptes dels propers anys per al qual caldrà un fort liderat polític, per entomar reptes de transparència, capacitat relacional, impacte en la sostenibilitat, compra ètica...

I no corresponen actituds de poca visió política sobre com captar recursos de les empreses per a cobrir allò que les finances públiques no cobreixen. L'RSE és un enfocament propi d'una societat complexa, que respon a demandes diverses i ens obre a reptes diversos. Ens ha de permetre millorar la governança global i de cada territori, com promou NU; ens ha de servir

5 moviments, 5 vectors

- Dimensió **econòmica**:
→ De l'obtenció de diners a la generació de riquesa
- Dimensió **bon govern**:
→ De la discrecionalitat a la transparència
- Dimensió **ambiental**:
→ De la sanció al compromís
- Dimensió **social**:
→ De la indiferència a la corresponsabilitat
- Dimensió **laboral**:
→ De la despesa a la inversió

Josep Maria Canyelles 2005

Responsabilitat Global

L'RSE no es pot limitar a un recull de bones pràctiques sinó que avança alhora en diferents dimensions

territoris responsables = i³W³

...i obtenir-ne un triple guany

W³

- La RS com a estratègia www, no de World Wide Web sinó de **Win-Win-Win**, és a dir, *jo hi guanyo, tu hi guanyes, els altres hi guanyen*.
- Triple Guany!
- Els Territoris Responsables mereixen aquest atribut en la mesura que una part significativa de les organitzacions està disposada a acceptar aquest repte del Triple Win!

Triple Win!

Josep Maria Canyelles 2006

Responsabilitat Global

per esdevenir una economia competitiva basada en el coneixement i que mantingui la cohesió social, com pretén la UE; i és una de les dimensions que ens ha de servir per definir el nou contracte social i la societat del benestar. I tot plegat és un element altament significatiu per a un projecte de construcció del país, en la mesura que té aquesta capacitat d'arreglar, des del compromís i els valors, la visió de la sostenibilitat ecològica, la sostenibilitat i el desenvolupament econòmic, i el desenvolupament i la cohesió social.

Volem fomentar un debat i presa de posició entre administracions públiques catalanes de base local sobre com s'han d'aproximar a aquest fenomen, damunt la base d'un altre repte més profund que és de quina manera la pròpia AP pot desenvolupar línies equivalents -l'RSA!- que li permeti millorar el diàleg amb l'entorn, guanyar noves legitimitats, afinar l'impacte i l'eficiència, i fonamentar el desenvolupament dels seus recursos humans. Per a l'AP, el concepte d'RSA integra però va molt més enllà de pràctiques i disciplines ja conegudes com les Agendes 21, les Cartes de Serveis, la millora de la Qualitat o l'Ètica Pública.

territoris
responsables = i³W³

Crear territoris responsables és optar per la...

i³

- intel·ligència social** (capacitat d'entendre la realitat i pensar el futur en espais compartits)
- innovació social** (capacitat de ser agosarats i proactius envers les noves necessitats tot identificant emprenedors)
- integració social** (capacitat d'enfortir la cohesió social d'un territori, les seves persones i col·lectius)

Josep Maria Canyelles 2006

Responsabilitat Global

L'aposta per l'RSA és una decisió global que afecta des de la dimensió més política a la més tècnica, i transversalment totes les àrees i també els grups i les organitzacions més directament relacionats. Tanmateix, en el cas de les administracions de base local el compromís no es pot reduir als aspectes inherents a la pròpia organització sinó que cal aspirar a un colideratge en el repte associat de construir uns Territoris socialment Responsables, uns espais on prevalgui de manera creixent l'RS de totes les parts i les estratègies col·laboratives a partir d'un lideratge compartit entre diferents agents, públics, privats i socials, per tal de reforçar la capacitat relacional i promoure sinèrgies globals.

Avui organitzacions de tota mena, des de les multinacionals fins a les ONGs, cerquen la seva pròpia sostenibilitat per mitjà de la legitimitat, sabent que aquesta no és fruit de polítiques sectorials (imatge, fidelització, quota de mercat, compromís treballadors...) sinó d'una suma d'aquestes integrades en un model organitzatiu que disposi uns valors i unes estratègies coherents i que promogui la satisfacció de les parts interessades.

De la mateixa manera, el sector públic corre el risc de creure, en virtut de la seva posició monopolística, que té garantida la legitimitat, sense adonar-se que la legitimitat ve donada cada cop més no per ocupar una posició fixada per la llei, sinó per la capacitat de donar resposta a les responsabilitats inherents a la posició ocupada i la capacitat de guanyar-se el respecte de les parts.

*Josep Maria Canyelles jmcanelles@collaboratio.net és promotor de www.responsabilitatglobal.com